

Första läsningen: **Jos 24:1-2a, 15-17, 18b** (*Vi vill tjäna Herren. Han är vår Gud*)

Antingen – eller: vi tillber den sanne Guden *eller* avgudarna. Valet är vårt eget och det är fritt. Josua hade inte kunnat utse en lämpligare plats för sitt utmanande tal till folket. Shekem (mitt i Palestina, nära det nuvarande Nablus) var kulthelgedom för landets avgudar, lite som vårt Uppsala var för våra förfäder under hednisk vikingatid. Här i Shekem byggde Abraham det första altaret åt **den sanne och levande Guden**, vid samma träd där nu Josua står (1 Mos 12:6 f; Jos 24:25-26). Demonstrativt begravde hans barnbarn Jakob här sin svärfars avgudar (1 Mos 35:4).

Vår Josua, Jesus, skulle utmana oss i dag! Kanske samla oss i dag i ett kassavalv och säga: *Ni kan inte tjäna både Gud och mammon* (Matt 6:24).

Andra läsningen: **Ef 5:21-32** (*Detta rymmer en stor hemlighet*)

Antingen – eller: Våra äktenskap fördärvas *eller* vi efterliknar Kristus och underordnar oss varandra. Tyngdpunkten i läsningen ligger på mannens förpliktelse mot hustrun. Paulus ställer högre krav på de äkta männen än vi ser i någon annan text från antiken! Ytterst är det Kristi kärlek till kyrkan han vill illustrera.

Efesierbrevets grundtema är kyrkan. Till bilden av kyrkan som Kristi kropp, som vi redan har mött i Korinthierbreven, kommer nu **Kristus som kyrkans huvud**. Man ska inte tolka bilden "auktoritärt" (det hebreiska ordet för "huvud" har samma rot som ordet för "begynnelse" – Kristus är alltså kyrkans *början och källa*). Talet om mannen som "kvinnans huvud" (ursprung) i v. 23 (jfr 1 Kor 11:3) måste ses mot bakgrunden att Eva gjordes av Adams revben i 1 Mos 2:21. Adam är alltså hennes "begynnelse" (se också hur Paulus "backar" från bilden i 1 Kor 11:12). Liknelsen med Kristus, mannen och kvinnan i v. 21-24 kan *inte* tolkas som en "maktpyramid i tre steg". Nej, man och kvinna står *tillsammans, sida vid sida* inför Gud, både vid skapelsen (1 Mos 1:27) och frälsningen (Gal 3:28). Mannen är på inget sätt sin hustrus "frälsare". Det är Kristus. Liknelsen är bara en liknelse, och med begränsad giltighet.

I v. 24 säger Paulus uttryckligen att kvinnorna ska underordna sig sina män "i allt". Hur ska det tolkas? Vi kan inte säga emot Paulus, men vi behöver inte göra det heller. Tre verser innan detta säger Paulus själv: *Underordna er varandra i vördnad för Kristus*. Denna vers kan ses som inledning och rubrik till det följande som handlar om den kristna familjen. Den helige påven Johannes Paulus II har konsekvent tolkat versen så att den handlar om man och kvinna i förhållande till varandra, och även Katolska kyrkans katekes gör så (nr 1642). Det ger också bäst mening med tanke på resten av avsnittet i Efesierbrevet: *Ni män, älska era hustrur så som Kristus har älskat kyrkan och utlämnat sig själv för den ... På samma sätt är också mannen skyldig att älska sin hustru som sin*

egen kropp ... och hustrun skall visa respekt för sin man. Att Paulus kort nämner kvinnans ”lydnad” i sitt brev återspeglar bara dåtidens moral. Men detta med att männen ska *älska* sina hustrur var som sagt helt unikt i den antika världen. Det offerar Paulus många fler ord på – vi märker att han brinner för frågan. Kvinnan ska ju älskas, och den som älskar någon *ärrar* den och förtrycker den aldrig!

Evangelium: **Joh 6:60-69** (*Herre, till vem skulle vi gå? Du har det eviga livets ord*)

Antingen – eller: Vi tror på Jesu **realpresens** (verkliga närvaro) i eukaristin *eller* vi missar meningen med inkarnationen, Guds människoblivande. Johannes minns här allt för väl hur Jesus övergavs på grund av talet om eukaristin. Han återupplevde samma sak i hög ålder, när många av hans egna lärjungar övergav kyrkan (se Första Johannesbrevet, speciellt 2:19). Men för både Jesus och Johannes var det inte viktigt hur många som följde efter, utan hur trogna de var. Därför vill Jesus här veta var *de tolv* står (v. 67), liksom vid Caesarea Filippi (Matt 16:13-20). Då som nu träder Petrus fram som självklar talesman för kollegiet: *Till vem skulle vi gå?* (v.68) – dessa ord kommer ur Petrus hjärtas djup. Han ville följa Jesus om han så måste dö med honom (Mark 14:31). Det fick han också göra (Joh 21:18-19). Jesus är *Guds helige* (v. 69): Petrus anar mysteriet: Jesus är *av samma väsen som Fadern* (jfr Joh 10:36).

Förra söndagen läste vi att Jesus vill ge oss sitt *kött* att äta så att vi ska få evigt liv (Joh 6:51-58). När han nu säger att *köttet är till ingen hjälp* (v. 63) så används ordet ”kött” i en annan betydelse. Varje gång som ”kött” i Johannesskrifterna ställs i motsats till ”ande” menas *den del av världen som revolterar mot Gud*. Vår kroppslighet är i sig något bra. Kroppen kan ju **uppfyllas av Guds ande och förmedla hans kärlek**. Av kärlek till oss, såsom vi är, blev Guds Ord självt *mänskligt kött* (= det grekiska ordet *sarx* i Joh 1:14) och led en *kroppslig* död och blir än i dag *kött för oss* i mässan.

MÅNDAGEN I 21 VECKAN ”UNDER ÅRET”

Första läsningen: **2 Thess 1:1-5, 11-12** (*Vår herre Jesu namn förhärsligas genom er och ni genom honom*)

I tre dagar ska vi nu läsa ur Andra Thessalonikerbrevet. Brevet är väl från Korinth, skrivet år 49 eller 50. Där är även de två trogna medarbetarna Silvanus (Silas) och Timotheos som Paulus lämnade hastigt bakom sig då han måste fly undan förföljelserna i Thessaloniki (Apg 17:14). De första kristna i Thessaloniki förföljdes hårt. Paulus tackar här Gud för att de står fasta i Kristus. Förföljarna ska stå till svars inför Gud (v. 6-10, versen hoppas över i denna läsning). Ordet ”Gud” i v. 12 syftar nog på Jesus (liksom i Joh 1:1, 18; Rom 9:5; Tit 2:13; Hebr 1:8; 2 Pet 1:1; 1 Joh 5:20), men det kan här också vara Fadern som menas.

Evangelium: **Matt 23:13-22** (*Ve er, ni blinda ledare*)

Ett ve-rop i Bibeln är inte ett fördömande utan ett smärtfyllt skri. Någon är på väg mot avgrunden och man vill varna för faran (jfr Matt 11:21; Luk 6:24 f). Liksom profeterna ställer Jesus folkets usla andliga ledare mot väggen. De stänger till himmelriket, d.v.s. gör Guds ord obegripligt, harmlöst, overksam – en varning till alla predikanter! Jesu sju stränga ve-ord i detta kapitel är inspirerade av Jes 5:8, 11, 18 ff (jfr Jes 45:9; Jer 23:1; Sak 11:17). De står i kontrast till saligprisningarna i Matt 5:1-11. Jesus vill rädda. Hans ord nårs av omsorg (jfr den beskyddande hönan i Matt 23:37). De dåtida judiska villkoren för bindande eder (v. 16-20) är intressanta – det är enbart tack vare Matteus vi känner till dem. Jesus bekräftar i v. 17 och 19 tron på en särskild heliggörande plats. I varje katolsk kyrka är altaret ett heligt centrum.

Herre, jag älskar din boning, den plats där din härlighet bor (Ps 26:8).

TISDAGEN I 21 VECKAN ”UNDER ÅRET”

Första läsningen: **2 Thess 2:1-3a, 14-17** (*Håll er till de läror som vi har fört vidare till er*)

Denna läsning är sammansatt av två avsnitt där en lång förklaring om en kommande Antikrist har hoppats över (v. 3b–13). Så fokuserar läsningen här på temat att de nyomvända inte ska låta sig skrämmas av rykten om Jesu snara återkomst utan nöja sig med den lära som Paulus har traderat (fört vidare), muntligen eller i brev (v. 15). Vi påminns också om att det förutom de skrifter som upptogs i Nya testamentet och fick status av Guds ord fanns en lika viktig muntlig tradition, d.v.s. allt det som inte skrevs ner (jfr Joh 21:25) men ändå bidrog till att forma kyrkan och dess tro (vi katoliker säger att trons källor är den heliga Skrift och traditionen, se Katolska kyrkans katekes, nr 74-83). Traditionen motsäger aldrig Bibeln. Vid närmare eftertanke är Skriften en del av traditionen, som ju existerade innan Skriften skrevs ner. Denna insikt hjälper oss att förstå Skriften rätt. Båda utgör en organisk enhet, uttryck för en tolkningsprocess. Den protestantiska trosnormen ”Skriften allena” (sola Scriptura) är obiblisk. Paulus hade avvisat den.

Evangelium: **Matt 23:23-26** (*Det gäller att göra det ena utan att försumma det andra*)

Jesu fjärde och femte ve-rop här säger samma sak som de tre första, lika hårda som ropen alldeles innan (Matt 23:13-16). I Guds bud ska man skilja mellan väsentligt och mindre väsentligt, liksom mellan det yttre och det inre som avser hjärtats rätta inriktning mot Gud och medmänniskan. Detsamma sade även profeterna (jfr t.ex. Jer 5:1f; Hos 4:1-2; Amos 5:21; Sak 7:9-12; se även Mark 7:4; Luk 11:39-40). De andliga ledarna och deras teologer kan den heliga Skrift mycket väl. De är extremt noggranna i sina utläggningar av buden. Inget fel i det, men det måste kompletteras med lagens hjärtpunkt: att hjälpa nödlidande, troget och helhjärtat.

Ge mig förstånd att lära dina bud (Ps 119:73).

ONSDAGEN 29 augusti

JOHANNES DÖPARENS MARTYRIUM

Den helige JOHANNES DÖPARENS MARTYRIUM bekräftar den ödesgemenskap som sammanväver honom med Frälsaren. Johannes kritik av diktatorn Herodes gör honom till ett makabert offer under furstens födelsedagsparty: hans huvud serveras på ett fat som ett inslag i underhållningen (Mark 6:14-29). Jesus måste ha chockats. Nu vet han att även hans egen förkunnelse kommer att leda till döden (Mark 8:31). Dagens datum är också den dag då romerska soldater 40 år senare ödelade templet i Jerusalem – märkligt nog. Men Guds röst kan inte tystas. Kyrkans existens bevisar det.

Kyrkans bön på denna dag:

Gud, vår Fader, du gjorde den helige Johannes döparen till Kristi förelöpare i såväl födelsen som döden. Låt oss kämpa för att tron bevaras ren och oavkortad med samma glöd som gjorde honom till en sanningens och rättvisans martyr.

Särskilda läsningar denna dag: Jer 1:17-19 samt Mark 6:17-29

TORSDAGEN I 21 VECKAN ”UNDER ÅRET”

Första läsningen: **1 Kor 1:1-9** (*Genom Jesus Kristus har ni blivit rika på allt*)

Nu ska vi under tre och en halv vecka läsa ur Första Korintierbrevet i vardagsmässorna. I storstaden Korinth verkade Paulus länge, under ett och ett halvt år, ca 51-52 e.Kr. (Apg kap. 18). Breven skrevs ca fem år senare, från Efesos, den andra långvariga stationen på apostelns resor. Sosthenes (v. 1) är möjligen den omvände synagogföreståndaren från Apg 18:17. De två Korinthierbreven tar upp många konfliktämnen och är en enastående kunskapskälla till vardagsproblem i de paulinska kyrkorna. Dagens läsning ser ut som en vanlig, vänlig brevinledning, men se upp! Här ges ovanligt nog inget beröm till mottagarna, enbart till Gud. Paulus skriver för att tillrättavisa. Korinthierna var entusiastiska men splittrade, uppblåsta och förvirrade i frågor om tro och moral. Den andliga ”rikedom” som Paulus verkar prisa i v. 5 kommer han att ironisera över i 1 Kor 4:8! Han önskar läsarna mer ”fasthet” så att de inte kan ”anklagas”, heter det i v. 8. Grundtonen är alltså allvarlig. Här tänker Paulus förmana, med hela sin apostoliska myndighet. Det ska vi få se.

Evangelium: **Matt 24:42-51** (*Håll er vakna!*)

Se på oss! Vi säkrar våra hem effektivt mot tjuvar men tänker inte på att Kristus kan komma när som helst och kräva räkenskap! Döden kan komma plötsligt. Så som en människa är på sin sista dag så kommer hon att stå på världens yttersta dag, lär oss Augustinus. Vi är Kristi tjänare och bör vara lika pålitliga som patriarken Josef (v. 47; jfr 1 Mos 39:4). Var alltid redo att möta Gud. Vaka! Var trofast i allt!

Se, jag kommer snart och har med mig lön att ge åt var och en (Upp 22:12).

FREDAGEN I 21 VECKAN ”UNDER ÅRET”

Första läsningen: **1 Kor 1:17-25** (*Vi förkunnar en Kristus som blivit korsfäst*)

Paulus döpte människor (1 Kor 1:14 f) men hans primära kallelse var att förkunna den för judar stötande och för greker absurda nyheten att den korsfäste Jesus är Messias, Guds Son, världens frälsare. I den gnostiskt präglade intellektuella miljön lät detta idiotiskt. Paulus slår tillbaka: hur visa är filosoferna med alla sina lärodispyter? Vilken frälsning från synd och död kan de ge? Kristus ger sitt liv för er! Gud gör sig liten, ”dum” och svag för er skull. DET är vishet! Må all arrogans tuga!

Evangelium: **Matt 25:1-13** (*Brudgummen är här, kom ut och möt honom!*)

Kristus ska komma åter! Hur viktigt är detta för dig? Denna bok skriver jag för att uppmana dig att satsa allt på Kristus. Så hjälper vi varandra på vägen mot himlen. Men en sak kan vi inte göra för andra: välja att bry oss om Gud och hans löften och leva därefter. Valet är djupt personligt. Det är den oljan som de oförståndiga brudtärnorna i Matteus liknelse inte fick med sig men som behövs för att stå ut tills Kristus återkommer. De förberedde sig inte på domen utan levde bara för nuet. Deras likgiltighet avslöjas nu. De missar bröllopfesten, paradiset.

Förslag till fredagsoffer: Granska mitt hjärta, mina motiv. Prioriterar jag Guds vilja?

LÖRDAGEN I 21 VECKAN ”UNDER ÅRET”

Första läsningen: **1 Kor 1:26-31** (*Det som är dåraktigt för världen utvalde Gud*)

Du har blivit kristen. Tror du att människor nu ska börja beundra dig för din klokhet och styrka, se upp till dig, lyfta fram dig? Nej, säger Paulus. Vi är inte ett respekterat filosofiskt parti bland andra. Vi kristna passar inte in och får inget beröm. Vår tro är inte ännu en fin teori utan en lycklig kapitulation inför Gud som älskar oss och gav sin Son i döden för oss. Den kärleken är vår stolthet och vishet. En dag ska alla inse det.

Evangelium: **Matt 25:14-30** (*Gå in till glädjen hos din herre*)

I dagens liknelse kan vi utmärkt se den misslyckade tredje tjänaren som huvudpersonen. Det är svårt att bortse från honom. Matteus ger oss med honom en djupanalys av människans motvilja mot Gud och dess orsaker. Varför gräver den tragiske tjänaren ner sin enda talent (en i och för sig stor summa pengar han skulle kunna göra mycket med)? Är han avundsjuk på kollegerna som kan mer (ordet ”talang” kommer ju från ”talenten” i denna liknelse)? Ska vi leva livet i bitter beundran av allt det som andra glänser med som vi inte kan eller har – och så missa att göra det vi själva är gjorda för? Vi söker vårt eget men inte det Herren behöver av oss. Vi ursäktar oss med försiktighet eller att vi behöver lugn och ro. Det ser ödmjukt ut men är fejt. Tjänaren gräver ner sina möjligheter precis som man gör sig av med avföring (5 Mos 23:13). Inför Gud försvarar han sig: ”Du är girig! Du gör mig rädd! Du kräver det orimliga! (v. 24). Men JAG är rättvis! Du får tillbaka vad som är ditt (v. 25)!” Men tjänaren hade kunnat sätta pengarna i banken (= varit passiv medlem av kyrkan). Det hade räckt. Men inte ens denna vinst unnade han Herren. Ett tragiskt val! I grunden dömde han Gud. Så hård är klippan i ett hjärta som inte har låtit sig beröras av Guds kärlek! Så djupt kan fallet bli till slut, så stort raset (jfr Matt 7:27).

Nu tar vi i vardagsmässorna avsked av Matteus evangelium med alla dess noggranna förklaringar och skarpa bilder. Den milde läkaren Lukas kommer nu att ta över.

Lär mig att göra din vilja, ty du är min Gud. Må din goda ande leda mig (Ps 143:10).
--